

ljubljski stolnici, njenem stavbnem razvoju in opremi. Od l. 1945 do 1949 je predaval umetnostno zgodovino na teološki fakulteti.

Po poreklu je bil Veider član tirolsko-koroške rodbine umetnih obrtnikov in slikarjev in se je od mladosti zanimal za umetnost in njeno zgodovino. Kot gojenec ljubljanske teološke fakultete se je vključil v vrsto umetnostno zainteresiranih duhovnikov, ki se je začela z Janezom Flisom in se uspešno nadaljevala z Jos. Dostalcom in posebno s »slovenskim Vasarijem« Viktorjem Steskom. Od zadnjih dveh je Veider to izročilo neposredno prevzel, kar se je močno izrazilo na njem kot tipu umetnostnega zgodovinarja. Že po rodbinski tradiciji je bil nagnjen k zbirateljstvu. Zapustil je dokaj obsežno zbirko nabožne grafike, kakor so posebno za lokalno zgodovino pomembne božjepotne podobice in pod., ki je vključena v zbirke nadškofijskega arhiva v Ljubljani. Sola, ki je odločala v njegovem razvoju do vstopa na univerzo, ga je usmerjala predvsem v probleme varstva cerkvenih spomenikov, kar zadeva znanost, pa ga je zanimala samo stilna označba v duhu historično stilne kategorizacije in ikonografske vsebine ter posebno umetniška biografija, kar se je vse ustavljalo na pragu resnične zgodovine umetnosti. Veiderja je v tej situaciji reševal izredno razvit čut za zgodovinarsko delo, kar se je zelo pozitivno izkazalo pri njegovi disertaciji.

Veider se je kot pisatelj udejstvoval predvsem v poljudni vrsti. Širši strokovni pomen imajo posebno trije spomeniški vodniki, Groblje (1938), Skaručina (1940) in zlasti Crngrob (1936). Resnično umetnostno zgodovinska pomembna pa je njegova, l. 1947 v tisku izdana disertacija *Stara ljubljanska stolnica, njen stavbni razvoj in oprema*, ki je zgrajena na samostojnem arhivskem raziskovanju, na kritiki virov in na bistrih umetnostno zgodovinskih analizah. Iz dotakrat nemega pisanega in malenkostnega likovnega izročila je avtorju uspelo rekonstruirati zgodovino stare stolnice od okrog 1100 do 1700, ko se je umaknila sedanji. V peterih razvojnih fazah je orisal njen stavbni razvoj, zgodovino njene opreme, slikarskega in kamnoseškega okrasa ter vse tudi umetnostno zgodovinsko ovrednotil. S tem je ustvaril eno temeljnih del za ljubljansko umetnostno zgodovino.

Med prispevki tiskanimi v ZUZ je najbolj pomemben spis *Slike v uršulinskem samostanu v Ljubljani* (XX. l. 1944, pp. 98—136), kjer je opisal in opredelil 287 dotlej malo znanih, deloma zelo pomembnih slik.

Fr. Stelè

Dr. Anton Vodnik

3. oktobra 1965 je umrl v Ljubljani umetnostni zgodovinar in pesnik dr. Anton Vodnik.

Rodil se je 28. maja 1901 v Podutiku nad Ljubljano. Klasično gimnazijo je obiskoval v Sentvidu nad Ljubljano, nato pa se je vpisal na ljubljansko univerzo na oddelek za umetnostno zgodovino, kjer mu je bil profesor dr. Izidor Cankar in nekaj časa tudi dr. Vojeslav Mole. Leta 1927 je doktoriral z disertacijo o kiparju Francescu Robbu. Na žalost to odlično delo, ki je prvo zbralo obsežno arhivalno dokumentacijo o Robbu in kiparja tudi slogovno opredelilo in celo človeško osvetlilo, ni nikoli v celoti izšlo v tisku, ampak so bila objavljena le njegova posamezna poglavja, dasi je avtor še v zadnjih letih želel delo dokončno prirediti kot posebno monografijo.

Slovenska umetnostna zgodovina mora zelo obžalovati, da estetsko izredno tenkočutnega in kulturno razgledanega dr. Vodnika ni znala pritegniti k strokovnemu delu. Zavzelo pa ga je uredniško delo pri raznih revijah in knjižnih založbah (Križ na gori, Mladika, Dom in svet, Jugoslovanska knjigarna, Mohorjeva družba, Državna založba Slovenije itd.), pri katerih je z izbistrenim posluhom za lepoto jezika in s poznanjem svetovne literature skrbel za kvaliteten založniški program in za prečiščeno besedilo. Predvsem pa je bil rojen pesnik, eden najvidnejših iz ekspresionističnega rodu po prvi vojski. Prav nič čudno ni, da v njegovih pesmih mnogokrat srečujemo odmeve likovnih umetnin — antičnih in staroegiptovskih, katedral, Angelicovih slik — kakor bi se želel vsaj s pesniškim doživetjem oddolžiti svoji ožji stroki. V likovni kritiki ni aktivno sodeloval, vendar je moderno umetnost zelo pazljivo in zavzeto spremljal in zagovarjal. Umetnost je pojmoval kot stvariteljski akt in emanacijo duha, toda doživljal jo je bolj emocionalno kot zgodovinsko pričevalno. Nekaj let je tudi honorarno predaval umetnostno zgodovino na ljubljanski Akademiji za glasbo.

Umetnostni članki in razprave:

Pri bratih Kralj, Almanah katoliškega dijaštva za leto 1922, Ljubljana, 1922, pp. 73—76.

Gradnja velikega oltarja v uršulinski cerkvi v Ljubljani, ZUZ, VI, 1926, pp. 65—88.

Gradnja Robbovega vodnjaka pred mestno hišo v Ljubljani, ZUZ, VII, 1927, pp. 121—138.

Kipar Francesco Robba, Dis, XXXX, 1930, pp. 96—110.

Francesco Robba, Arhivalna studija, Kronika slovenskih mest, II, 1935, pp. 134—140, 210—214, 266—269; III, 1936, pp. 41—44, 95—98, 157—159, 226—228; IV, 1937, pp. 25—27, 80—82, 143—147.

Robbova oltarna arhitektura, Dis, LVI, zbornik I, 1944, pp. 109—116.

E. Cevc

Dr. Karel Dobida

Ko se je pokojni dr. Karel Dobida, ravnatelj Narodne galerije v Ljubljani leta 1946 ob koncu poletnih počitnic vračal z enega svojih obiskov Dunaja, mesta njegovega akademskega šolanja, se je še za krajši čas ustavil v Gradcu. Tu ga je po nesrečnem naključju na prehodu s Schlossberga zbil ter težko poškodoval neki motorist. Posledice prometne nesreče so bile tako hude, da je v sredo zvečer, dne 16. septembra 1964 na graški nezgodni postaji podlegel poškodbam. Pokopali so ga v Ljubljani v nedeljo, 20. septembra.

Pokojni dr. Karel Dobida je s svojo dejavnostjo posegel uspešno na več področij slovenske kulture. Čeprav je bil po poklicu pravnik, je bilo v veliki meri težišče njegovega zanimanja v umetnosti. V mejah amaterskega prizadevanja in možnosti spremljanja likovne umetnosti je dosegel kakovostno, upoštevano vredno raven umetnostnega kritika in publicista. Zelo pomembno pa je tudi njegovo prevajalsko delo iz francoskega leposlovja.

Rodil se je 26. julija 1896 v Kranju v hiši št. 111. Oče Jožef (23. 2. 1848 do 4. 8. 1919) je bil iz Lancovega pri Radovljici in je služboval nazadnje kot dvorni svetnik Finančne direkcije v Ljubljani; mati Karolina, rojena Rakovec (6. 11. 1864—17. 11. 1929) pa je bila hči usnarja v Kranju. Karel Dobida je po končani gimnaziji v Ljubljani študiral v letih 1914 do 1918 pravo na dunaj-